

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 21. Apud Caaroënses Sanctorum omnium colonia fundatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

effecerat, ut vicini populi se tanquam ducem sequerentur; vir ferox & subdolos, solertissimè hospitiis blandiebatur, ut quamplurimos sibi obnoxios haberet. Ad id hominis monstrum ex Divi Xaverii oppido & aliis locis, licentiâ vivendi alleciti, transfugerant quamplurimi Indi, Neophytorum nostrorum rebus infensi, quos omnes Niezuivius circum se habebat alebatque, ab omnibus exigens cultum sibi, tanquam Deo, exhiberi. Fictum denique factumque illi erat ingenium ad omnem fraudem insolentiamque. Is hujusmodi homo magnum impedimentum Neophytorum rebus allaturus erat, si in maleficio persisteret: quapropter Gonfalvius conceptum olim illius ad eundem consilium maturans, nihil monstri ferocitatem, nec transfugarum latronumque insidias veritus, iter periculosum suscipit, Niezuivioque ex improvise se sistens tantum potuit dicendi vi, ut tantus hostis primo statim conatu debellatus putaretur. Quem ut sibi devinceret magis, ad Divi Nicolai proximum oppidum secum duxit, procuravitque ut magno apparatu in templum induceretur. Quâ honoris exhibitione ita Societati & Religioni Christianæ conciliatum se ostendit, ut ad suos rediens templum domumque venturis Sacerdotibus erexerit, feceritque ut multi circum Casiquii in suam sententiam venirent.

DIFFICILIS erat hæc Provincia, exigebatque hominem magnanimum æquè ac prudentem: verebantur enim Socii, ne Niezuivius, nullo ferme negotio ad res Christianas inclinatus, dæmonis artibus postliminiò ad suas ineptias rediret, corrumperetque optima principia: quippe compertum erat, nullum illo in totâ Urvaicensi ditione veneficiis & dæmonis consortio fuisse magis deditum; nullum illo licentiùs divinitatem affectasse; nullum numerosiorem concubinaram gregem, etiam quando templum domumque Sociis condebat, domi alere. Quamobrem cum Rochus Gonfalvius magnæ virtutis specimen ex Joannis Castillii dictis factisque cepisset, eum secum ad Niezuivii terras ducit, ipsoque Virginis Assumptæ die livisense oppidum & templum Virgini itidem in cælum Assumptæ dedicat, Magistratum creat, primores muneribus conciliat, Joannem denique Castillium oppido præfuturum antequam discederet his ferme verbis animat. *Capessè, inquit, Provinciam tuo nomini parem, ô Castilli, & in ea administranda heroico facinore te commenda. Magno antagonista te Deus juvenem & corpore infirmum committit, ut ante oculos habeas, non tuis viribus, sed Divinis pugnandum. Jam periculorum magnitudine, jam vocationis tue sorte, jam demonum insidiis dignos animos cape, & IESVM ducem patièdo sequere.* Ad hæc Castillius cum ostenderet IESV comite se nullum periculum formidare, ab amplexu Gonfalvii divellit, relinquiturque solus velut ovis inter lupos. Nec defuit optimo patri statim initio tolerandi materia, de qua re sic fermè ad Didacum Boroam scripsit. *Dici vix potest, inquit, quanta virtus in excolendis Barbaris requiratur. Quadringenta jam ferorum hominum familia convenere, quorum aliqui tentare constantiam meam cepere, sed Deo juvante nullo ferocitatis ostentamento adducar, ut à recto tramite deflectam. Utinam quod abundè est virtutis in Rocho Gonfalvio, mihi itidem sufficeret, tum iis regendis impar non forem.* Hæc Castillius. Sed Rochus Gonfalvius ad Tabatium fluvium Urvaicæ itidem influentem vocatus, reperit ad ejus ripas aliud oppidum (uti deinde factum est) construi posse: quocirca Tabatienfibus promisit instructorem de Societate missurum, cum Socii suppeterent.

TANTAS res agenti nuncium adfertur, decem de Societate Sacerdotes recèns ex Europa advectos adverso Paranâ navigare, nec procul abesse. Hoc opportuno auxilio latus, Itapnam celerrimè properat, quò, eodem fermè temporis momento, ipse & novi hospites convenere: quos omnes incredibili jucunditate amplexus, variis ludorum spectaculis ab Neophytis aliquamdiu, gratulationis remissionisque ergò, recreari voluit: deinde moniros quemadmodum cum Indis se gerent, unos in Paraquariæ metropolim, alteros in Guairaniam, quò amandabantur, dimisit. Franciscum Clavicum & Antonium Palermum abs se fata culturos Urvaicam ire iussit. Adrianus Knudius loco Alfonsi Rodericii in Caaroënsium Sacerdotem destinati Itapuzæ relictus est: quo post varia & difficilia itinera in sociû assumpto,

Niezuivius devincitur.

CAPUT XX.
Apud livisenses Rochus Gonfalvius Assumptionis oppidum condit.

Joannes Castillius oppido præficitur.

Quadringenta familiae reducantur.

CAPUT XXI.
Apud Caaroënses Sacerdotum omnium colonia fundatur.

Subsidiarii Socii.

Caaroënsis
regionis de-
scriptio.

Gonsalvius per Iivifenses Caafapaminienfesque iter circumflectens, tandem pridie Calendas Novembris Caaroënsium regionem attigit. Hæc regio ab Urvaica ad Mediterranea tendentibus, emensis decem circiter leucis, occurrit, nuper aliis ex cultis terris nulla in re dissimilis, nisi quod aliquanto populosior videretur; nec admodum præter vicinos populos celebraretur, nisi turpi facinore, & deinde facinoris expiatione, se fecisset memorabilem. Insignis causa erat, cur ea citius, quàm aliæ regiones, Christo subjicienda putaretur: nam Caaroënses Caafapaminienfibus, hi Iivifensibus, Iivifenses verò Piratinienfibus contermini sunt: & Ibitiraquani solo Urvaicâ à Piratinienfium agro se junguntur, sperabaturque fore, ut hi populi, apud quos Socii oppida fundaverant, velut serie concatenati suâ, se vicinitate contra hostes defenderent, & facilem ascensum præberent ad eas terras adeundas, quæ inter Urvaicam & mare Atlanticum interjacent. Ergo postridie quàm ad Caaroënses sylvas Gonsalvius & Rodericius appulissent, & frequentes Casiqui ex condito cum Guarabaio ad designatum oppido locum convenissent, erectâ solemniter Cruce, Caaroënsis oppidum templique aream debitis ceremoniis Sancti omnibus, ipsis Calendis Novembribus, consecrant, Magistratum constituunt, infantes primo Sacramento expiant, adultos nostris Mysteriis imbuunt, domum templumque construere incipiunt, denique rem insigni dæmonis invidiâ dignam magno conatu urgent.

Infantes ba-
ptizantur.

CAPUT
XXII
Barbari in
necem So-
ciorum cõ-
spirant.

Potirava
conditio.

Oratio.

Niezuvii
conspiratio.

SED dæmon tot sibi illatis damnis frendens furensque, & ab regione tot retro sæculis abs se infessa exulare renuens, omnes machinas movet ad se tutandum, hostesque suos deturbandos: quod ut assequeretur, commodis favoribus usus est. Ex Sancti Xaverii Neophytorum nostrorum oppido transfugerat Potirava, vir ad quidvis audendum temerarius, in avita superstitione pertinax, Niezuvio in multis similis, nisi quod tum Sociorum odio flagraret magis, Alfonso Aragonæ præcipuè infensus, in cuius necis occasionem jam ab anno intentus erat. Is clam Niezuvium adit, captarâque barbaro exordio benevolentia, sic hominem, suoptè ingenio ad quamvis atrocitatem satis inclinatum, in Socios omnes exasperat. *Vides, inquit, ô Niezuvii, quæ conditio vitæ tuæ futura sit, si tempestivè in libertatem te vindices: nam postquam populares tui in unius Sacerdotis jus concesserint, ita vilesces, ut vix latum unguem à vulgi conditione abesse videaris: veniente Sacerdote advenâ nemo impofterum jussa tua capesset, ab illius tu nutu pendebis ceu turpis clientulus. Jam verò quis satis ferat concubinarum tuarum gregem ab tuo sinu, Sacerdotis jussu, avelli, ut eas vilibus homunculis, unâ tantum tibi relicta vetulâ, in opprobrium potentia tua, pro arbitrato suo dividat, teque rerum machinatorem vili plebecula exaquet. Exere ergo pristina conditione novos animos, & dum res adhuc integra est, opprimamus pauculos, ne pauci multos nos opprimant. Paucorum conjuratione res maxima peragi potest; Patribus enim de medio sublatis, iterum adstructur tua potentia auctoritas, & concubinarum grege, quem Christiana leges relinquere imperant, tutum tibi & palam frui licebit. Placuit superbo & spurco homini Potiravæ oratio. Igitur conjuratione conceptâ, Niezuvius significat velle se Sacerdotum sanguine suam in iis admittendis levitatem expiare: quod consilium fortuito casu maturatum est. Nam cum adolescens Indus apud Joannem Castillium domi nostræ educatus vicina oppido loca temerè perambulans in Niezuvii scortorum latibulum incidisset, hominem eventilatis spurcitiis diutiùs se abuti non posse existimantem exacerbavit magis; qui statim assumpto capitis redimiculo, & Ariolorum usitato è plumis paludamento, popularium suorum concionem vocat, ad quam ex abrupto quasi phanaticus sic vociferatus fertur. Ergo, inquit, mibi rerum mirandarum patratori famosissimo, servitus deinceps serviendâ est? Ergo ego ab nutu pauperculi advenæ impofterum pendebis? & arvitum jus in mulierum pulcherrimas mibi adimetur? non ita, si me mea clava adjuvet. In animo est tanto malo obviam ire, ne continuatione sine remedii spe invalescat. Caput mali amputandum est, ut cætera membra decidant. Rochus ille Gonsalvius, qui dicendi vi gentilium nostrorum animos quoquò lubet trahit, de medio primum tollendus est, deinde reliqui opprimendi. Hæc menti mea ineluctabilis stat sententia, cui nisi assentiris, terrâ relicta ad caelos evolabo.*

elementa